

Ασφαλιστικά μέτρα των μεγάλων κατασκευαστικών εταιρειών κατά της διαίτησας

Οι κρυφοί μισθωτοί

ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΙΟΥ ΕΙΝΑΙ ΟΙ: ΤΑΣΟΣ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΡΙΜΗΣ, ΑΓΓΕΛΙΚΑ ΨΑΡΡΑ, ΑΝΤΑ ΨΑΡΡΑ, ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΨΑΡΡΑΣ [IOS e-mail](#)

Μια πολύ σημαντική απόφαση καλείται να πάρει την προσεχή Τρίτη 19/6 το Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών που εξετάζει τις αιτήσεις για ασφαλιστικά μέτρα. Σ' αυτό το δικαστήριο έχει προσφύγει ο Σύνδεσμος Τεχνικών Εταιρειών Ανωτέρων Τάξεων (ΣΤΕΑΤ, www.steat.gr), δηλαδή η ένωση των μεγάλων κατασκευαστικών εταιρειών, εναντίον της συνδικαλιστικής οργάνωσης Πανελλαδικό Σωματείο Μισθωτών Τεχνικών (ΣΜΤ, www.somtechnik.gr). Στόχος της αίτησης αυτής ασφαλιστικών μέτρων που έχουν καταθέσει οι εργοδότες κατασκευαστές είναι να ανασταλεί η εκτέλεση της πρόσφατης απόφασης (13/2007, 1/3/07) του Οργανισμού Μεσολάβησης και Διαιτησίας (ΟΜΕΔ, www.omed.gr) που κλήθηκε να αποφανθεί «για τους όρους αμοιβής και εργασίας των εργαζομένων που απασχολούνται σε τεχνικές, κατασκευαστικές και μελετητικές επιχειρήσεις στην περιοχή Αθηνών, Πειραιώς και Περιφέρειας Αττικής».

Το σημείο αυτής της απόφασης που ενοχλεί τόσο πολύ τους μεγαλοεργοδότες κατασκευαστές είναι το άρθρο 3, στο οποίο ο ΟΔΕΜ δέχεται ότι «υπάρχει σύμβαση εξηρημένης εργασίας και ως εκ τούτου υπάγεται στις διατάξεις της παρούσας ο εργαζόμενος με μισθό, ανεξάρτητα από τον τρόπο καθορισμού και καταβολής του και επιπλέον υποβάλλεται σε νομική εξάρτηση από τον εργοδότη που εκδηλώνεται με το δικαίωμα του τελευταίου να ασκεί έλεγχο και εποπτεία ως προς τον τόπο, τον χρόνο και τον τρόπο παροχής της εργασίας και να παρέχει δεσμευτικές για τον εργαζόμενο εντολές και οδηγίες για την ορθή εκπλήρωση της παροχής του, άσχετα αν ο εργοδότης ασκεί έμπρακτα το δικαίωμα αυτό ή αφήνει περιθώρια πρωτοβουλιών στον εργαζόμενο, εφόσον όμως η ευχέρεια αυτή δεν φθάνει μέχρι της κατάλυσης της υποχρέωσης υπακοής στον εργοδότη και δημιουργίας αντίστοιχα δικαιώματος ελεύθερης από τον έλεγχο του τελευταίου υπηρεσιακής δράσης».

«Οιονεί μισθωτοί»

Με λίγα λόγια, το άρθρο αυτό της Διαιτητικής Απόφασης 13/2007, την οποία συνέταξε ο Ιωάννης Μαντούβαλος, δέχεται αυτό που αποτελεί κοινό τόπο στο χώρο των κατασκευαστικών εταιρειών αλλά και σε πολλούς άλλους κλάδους της οικονομίας (μεταξύ άλλων, για να μην ξεχνιόμαστε, και στον δημοσιογραφικό). Πρόκειται για τους εργαζόμενους τους οποίους η εργοδοσία προτιμά να αμείβει με δελτίο παροχής υπηρεσιών, ως δήθεν αυτοαπασχολούμενους ελεύθερους επαγγελματίες, ενώ στην πραγματικότητα πρόκειται για εξαρτημένους απ' αυτήν «οιονεί μισθωτούς» εργαζόμενους. Η εργοδοτική σκοπιμότητα είναι σαφής. Με το πρόσχημα της «συνεργασίας» με αυτοαπασχολούμενους, καταστρατηγείται όλο το πλέγμα της εργατικής νομοθεσίας που προστατεύει τους μισθωτούς, σύμφωνα με τις συλλογικές συμβάσεις. Το Δελτίο Παροχής Υπηρεσιών «αποτελεί τον βασικό μοχλό της ατομικής διαπραγμάτευσης, της ελαστικοποίησης της εργασίας, της απεμπόλησης κάθε δικαιώματος του μισθωτού, στη βάση της ελεύθερης 'συνεργασίας'. Αποτελεί το βασικό εργαλείο μείωσης τόσο του μισθολογικού (υπερωρίες) όσο και του μη μισθολογικού κόστους εργασίας (ασφάλιση)» (Ανακοίνωση της Αριστερής Συσπείρωσης Μηχανικών).

Όσο για τους ίδιους τους εργαζόμενους που υποκύπτουν σ' αυτό τον εκβιασμό, όπως έγραφε ο καθηγητής του ΕΜΠ Λεωτέρης Παπαγιαννάκης, «πρόκειται κυρίως για νέα παιδιά που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους αποκλειστικά σε συγκεκριμένη επιχείρηση, αλλά τα οποία, υπό την απειλή της ανεργίας, δέχονται και υπογράφουν ψευδεπώνυμες, συνεχείς και επαναλαμβανόμενες 'ευέλικτες' συμβάσεις (κυρίως συμβάσεις έργου, αλλά και ορισμένου χρόνου)» ('Ελευθεροτυπία', 18/9/06). Δεν πρόκειται για καθόλου περιθωριακό φαινόμενο στο χώρο των κατασκευών. Από την έρευνα που πραγματοποίησε το ΕΜΠ για την αγορά εργασίας των μηχανικών αποδεικνύεται ότι «σήμερα πια το 50% των νέων μηχανικών για να βρει εργασία πρέπει να είναι έτοιμο να αποδεχτεί 'ευέλικτες' εργασιακές σχέσεις, όταν μόνο το 5% αντιμετώπιζε την ίδια πραγματικότητα πριν από 30 χρόνια» (ό.π.).

Η μελέτη του ΕΜΠ με τίτλο «Η απορρόφηση των μηχανικών του ΕΜΠ στην αγορά εργασίας» αναφέρεται αναλυτικά στο φαινόμενο:

«Η κατηγορία αυτή αποτελεί μια υβριδική μορφή απασχόλησης. Εκτός από την Ελλάδα, συναντάται (σε μεγαλύτερη μάλιστα έκταση) και στην Ιταλία. Αντίθετα, αυτή η συγκεκριμένη μορφή απασχόλησης δεν φαίνεται να είναι διαδεδομένη στη Γαλλία ή τη Γερμανία, τον Καναδά ή τις ΗΠΑ. Με τον όρο 'υβριδική' μορφή απασχόλησης εννοούμε τον τύπο εργασιακής σχέσης που προκύπτει από τη σύνθεση δύο ανομοιογενών κατηγοριών απασχόλησης (ελεύθερων επαγγελματιών και μισθωτών) και εν μέρει φέρει τα χαρακτηριστικά και των δύο αυτών κατηγοριών. Για παράδειγμα ο τρόπος με

τον οποίο αμείβεται ή ασφαλίζεται ο εργαζόμενος που είναι οιονεί μισθωτός ταυτίζεται με αυτόν των ελεύθερων επαγγελματιών αλλά η εργασιακή σχέση εργαζόμενου/εργοδότη είναι παραπλήσια αυτής του μισθωτού» (σελ. 77-78).

Στοιχεία για τους «οιονεί μισθωτούς» τεχνικούς καταγράφονται και στη μελέτη που πραγματοποίησε η MRB Hellas το 2003 για λογαριασμό του Τεχνικού Επιμελητηρίου (www.tee.gr), όπου οι οιονεί μισθωτοί υπάγονται στην κατηγορία «μισθωτοί» (τόμος Β, σελ. 22-46). Η πρόσφατη έρευνα, πάλι για το ΤΕΕ της TSN ICAP, που εκδόθηκε το Φεβρουάριο του 2007, περιλαμβάνει ειδικό κεφάλαιο για τους «οιονεί μισθωτούς», όπου επισημαίνεται ότι κατά πλειοψηφία (55%) οι εργοδότες είναι αυτοί που υποδεικνύουν τη χρήση του Δελτίου Παροχής Υπηρεσιών ως τρόπου πληρωμής των μισθωτών (σελ. 113), ενώ μόνο το 9% των εργαζομένων αυτών εμφανίζεται κατατοπισμένο για τα εργασιακά τους δικαιώματα. Όπως αναμενόταν, η έρευνα διαπιστώνει ότι οι οιονεί μισθωτοί εισπράττουν τις χαμηλότερες αμοιβές.

Ανεπιθύμητη διαιτησία;

Είναι λοιπόν φανερό η σημασία της Διαιτητικής Απόφασης 13/2007 που αναγνώρισε αυτή την πραγματικότητα. Για πρώτη φορά επισημαίνεται το πρόβλημα και υποδεικνύεται η λύση, δηλαδή η υπαγωγή αυτού του είδους των εργαζομένων στη συλλογική σύμβαση που αφορά και τους υπόλοιπους μισθωτούς του κλάδου. Αυτό είναι που προσπαθεί να προλάβει με την κατάθεση ασφαλιστικών μέτρων η πλευρά των μεγάλων κατασκευαστικών εταιρειών.

Το ιστορικό αυτής της προσπάθειας είναι ιδιαίτερα διαφωτιστικό. Στις 26/1/07 κατατέθηκε Πρόταση Μεσολάβησης από τον μεσολαβητή του ΟΜΕΔ Γεώργιο Κατρούγκαλο, στην οποία προτείνεται συγκρότηση επιτροπής από εκπροσώπους των εργαζομένων και των εργοδοτών «με σκοπό την από κοινού διαμόρφωση κριτηρίων για την εφαρμογή της παρούσας στους εργαζόμενους τεχνικούς οι οποίοι παρέχουν εργασία υπό συνθήκες εξάρτησης και έχουν ανάγκη προστασίας αντίστοιχη με αυτή των μισθωτών, αν και δεν αμείβονται με μηνιαίο μισθό». Αμέσως αντέδρασε ο ΣΤΕΑΤ και απάντησε ότι δέχεται τη μεσολάβηση (2/2/07), εκτός από το σημείο αυτό, παρά το γεγονός ότι η προτεινόμενη επιτροπή θα λειτουργούσε με ομόφωνες αποφάσεις. Με άλλα λόγια, απέρριπτε κάθε σχετική συζήτηση, παρά το γεγονός ότι αναγνωρίζει την ύπαρξη του προβλήματος. Μεταξύ των επιχειρημάτων που προβάλλει ο ΣΤΕΑΤ είναι ότι «στον κλάδο που καλύπτει η πρόταση του μεσολαβητού δεν ανέκυψαν προβλήματα σχετικά με την υπαγωγή ή μη υπαγωγή συγκεκριμένων συνεργατών στις συλλογικές συμβάσεις εργασίας. Οι μισθωτοί υπάγονται στις συλλογικές συμβάσεις, οι ελεύθεροι επαγγελματίες δεν υπάγονται, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν αμείβονται ικανοποιητικά».

Όπως αναφέραμε πιο πάνω, ο ΟΜΕΔ έλαβε υπόψη τα νομικά και ουσιαστικά επιχειρήματα των δύο πλευρών και κατέληξε στην ευνοϊκή προς την πλευρά των εργαζομένων -αλλά και αυτονόητη- απόφαση. Τώρα με την αίτηση των ασφαλιστικών μέτρων οι εκπρόσωποι των εργοδοτών αντιτίθενται στο συγκεκριμένο άρθρο 3 της απόφασης, «επειδή δίνει αφορμή σε διενέξεις μεταξύ επιχειρήσεων και αντισυμβαλλομένων ως προς το αν η συγκεκριμένη έννομη σχέση αποτελεί ή δεν αποτελεί σχέση εξαρτημένης εργασίας». Διατυπώνεται μάλιστα πρόβλεψη ότι «οι διενέξεις αυτές θα προκαλέσουν και δικαστικούς αγώνες με οικονομικό κόστος και ταλαιπωρία των διαδίκων, αλλά και με κίνδυνο εκδόσεως αντιφατικών αποφάσεων». Στο σημείο αυτό, βέβαια, οι προσφεύγοντες αντιφάσκουν με την αρχική τους θέση για τη μεσολάβηση, κατά την οποία υποδείκνυαν οι ίδιοι το δρόμο των δικαστηρίων ως μέσο επίλυσης των διαφορών: «Είναι γνωστό», έλεγε ο ΣΤΕΑΤ στις 2/2/07, «ότι τα Δικαστήρια δεν διστάζουν να αναγνωρίζουν ότι συγκεκριμένος τεχνικός απασχολείται με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, όταν αυτό αποδεικνύεται από τις συνθήκες υπό τις οποίες απασχολείται. Οποιοσδήποτε λοιπόν ενδιαφερόμενος, αν νομίζει ότι έχει καθεστώς μισθωτού, μπορεί να προσφύγει στο Δικαστήριο και να δικαιωθεί». Εξηγήσαμε, βέβαια τους λόγους που αυτή η κατηγορία εργαζομένων δύσκολα διακινδυνεύει αυτή την ατομική προσφυγή, κάτω από τη δαμόκλειο σπάθη της απόλυσης. Η διατύπωση αυτή, λοιπόν, μάλλον με απειλή μοιάζει, παρά με υπόδειξη λύσης.

Από την πλευρά του, το Σωματείο Μισθωτών Τεχνικών σε ανακοίνωσή του παρατηρεί ότι «η αναγνώριση των εργαζομένων με δελτίο αποτελεί ένα σημαντικό βήμα στην πάλη για την κατάργηση της ευέλικτης και χωρίς δικαιώματα εργασίας. Ταυτόχρονα, αποτελεί μεγάλη κατάκτηση για τους εργαζόμενους του κλάδου, καθώς εδώ και κάμποσα χρόνια δεν υπάρχει σχεδόν κανένας μισθωτός μηχανικός που να μην πληρώνεται με Δελτίο Παροχής Υπηρεσιών, ενώ το φαινόμενο επεκτείνεται επικίνδυνα και σε τεχνολόγους, σχεδιαστές, γεωλόγους κ.λπ.

Η εργοδοσία ανησυχεί για την αναγνώριση ακόμα και των θεσμικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων αυτών των εργαζομένων (εφαρμογή συλλογικών συμβάσεων, 8ωρο, πληρωμή υπερωριών, 14 μισθοί, αποζημιώσεις σε περίπτωση απόλυσης κ.λπ.). Ανησυχεί πολύ περισσότερο γιατί ανοίγεται ένας δρόμος ενάντια στην εισφοροδιαφυγή, καθώς η εργοδοσία κλέβει τεράστια ποσά από τα ασφαλιστικά ταμεία και τους εργαζόμενους, όλο το κομμάτι του έμμεσου μισθού τους, που αντιστοιχεί σε παροχές που θα μπορούσαν να έχουν και δεν έχουν (ασφαλιστικές καλύψεις και παροχές, ταμείο ανεργίας όταν μένουν άνεργοι κ.λπ.)».

Το Σωματείο καλεί τους εργαζόμενους τεχνικούς σε απεργία και συγκέντρωση στα δικαστήρια την Τρίτη 19/6, μέρα που εκδικάζεται η αίτηση των ασφαλιστικών μέτρων του ΣΤΕΑΤ.

Ο ΙΟΣ ΣΤΟ INTERNET [IOS e-mail](mailto:IOS@tee.gr)